

Állami földprivatizáció – intézményesített földrablás (2015-2016.)

II. Megyei zárójelentések

az állami földprivatizációs rendszer valós értékeléséhez

Pest megye és Budapest

Időkeresztmetszet: 2016. szeptember 1.

Összeállította: Ángyán József¹

Készült: a Greenpeace Magyarország Egyesület támogatásával²

Mert: „Megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket!” (Jn. 8, 32.)

Ajánlás

Az állam tulajdonában lévő közös nemzeti földvagyonunk – a villámgyors lebonyolítás tényeiből következtethetően bizonyára hosszasan előkészített, majd 2015 nyarán, a „migrációs válság” árnyékában, hirtelen bejelentett – kiürítését a kormányzat részéről először hírzárlat övezte. A szándék nyilvánosságra kerülését követő tiltakozások hatására azután a programot erősödő – sok valótlanságot és a közvéleményt félrevezető csúsztatást is tartalmazó – propagandakampány kísérte. Arra az egyszerű kérdésre azonban, hogy miért is kell az állami földeket újra eladni, arra észérvek, értelmes magyarázatok alig születtek. Ahhoz, hogy a tényleges érdekeket, szándékokat és folyamatokat, a lépés valóságos – az egész társadalmat érintő – veszélyeit, fenyegetéseit megértsük, érdemes a „Földet a gazdáknak!” program – 2015 novembere és 2016 júliusa között, három hullámban lebonyolított, majd 2016 őszén törvénnyel lezárt – árverési földértékesítési eljárása tényadatait is elemezni.

Az első megyei mintaelemzést ezzel a szándékkal, 2016 áprilisában tettem közzé, majd a programzáró törvény megszületését követően elkezdtem a végleges, hivatalosan közzétett megyei árverési adatok több szempontú feldolgozását és a megyei zárójelentések összeállítását. Fejér, Győr-Moson-Sopron, Somogy, Jász-Nagykun-Szolnok és Borsod-Abaúj-Zemplén megyét követően jelen zárójelentés Pest megye és Budapest állami földprivatizációs képét mutatja be, amely meghirdetett (17.286 ha) és elárverezett (9.097 ha) területeinek nagysága alapján a középmezőhöz tartozik. Ezzel a sikeresen elárverezett összes terület (182.000 ha) több mint 47%-a (87.000 ha) adatainak feldolgozását elvégeztem. A többi megye adatait is feldolgozva reményeim szerint kirajzolható lesz az országos kép, ellenőrizhető, megerősíthető vagy cáfolható lesznek az állami földprivatizációs program kormányzati értékelésének állításai.

A rendszer értékeléséhez Pest megye és Budapest önmagában is jó mintául szolgálhat. Az elkelt 9.100 hektár megyei földterület pl. ugyan 149 nyertes árverezőhöz került, de annak 75%-át, több mint 6.800 hektárt 52 nyertes árverező tagja nevére mindössze 27 nagy – 100 ha fölötti területhez jutott – érdekltség szerezte meg. Az „átlagjavító” – 20 ha alatti területet szerző – 53 kisnyertes érdekltség, a nyertesek 45%-a eközben csupán a területek kevesebb mint 5%-ához, mindössze 420 hektárhoz jutott. Ez a – kiválasztott keveseknek nagy, viszonylag sokaknak pedig igen kis területeket juttató, tudatosnak tűnő – rendszer olyan „*családi léptékű*” megyei átlag, 61 ha/nyertes kimutatását teszi lehetővé, amely alkalmas a közvélemény tökéletes megtévesztésére.

E megye adatai azt – a kormányzati propaganda „*a föld azé a helyben élő földművesé legyen, aki azt megműveli*” jelmondatával ellentétes – általános tendenciát is igazolják, hogy a helybeli gazdálkodó családok elől a földek többségét – jelen esetben mintegy 55%-át – külső, tőkeerős árverezők szerzik meg. Ráadásul az úgynevezett „*helybeliek*” között is szép számmal találunk olyan – köztük külföldi, pl. holland (*Janssenék*) illetve olasz (*Pizzocheriék*) származású – cégtulajdonosokat is, akik – a földforgalmi törvény abszurd szabályozása folytán, lakhelyüktől és foglalkozásuktól függetlenül – cégük székhelye jogán válhattak „*szerzőképes helyi földművesé*”.

A mintegy 9.100 hektár elárverezett megyei területből több mint 7.400 hektár, azaz közel 82%, (a 309 db birtoktestből 253 db) licitálás nélkül, kikiáltási áron, ráadásul a 10-35 mFt/ha európai földárak töredékéért, átlagosan 1,6 mFt/ha megfizetésével került az árverési nyertesekhez. E megye adatai is igazolják tehát, hogy hamisak azok a kormányzati állítások, amelyek szerint „*versenyben kialakult piaci áron*” jutottak a nyertesek az állami földterületekhez. Valódi licitálás, árverseny a birtoktestek kis hányadának, mindössze 3-4%-ának árverésén alakult csupán ki. Ez a helyzet vélhetően annak is tulajdonítható, hogy a területek jelentős részét – bizonyára nem véletlenül – olyan nagyméretű birtoktestek formájában hirdették meg, amelyeknek akár több százmillió forintos kikiáltási árával a valóban helyben élő, ténylegesen gazdálkodó családok bizonyosan nem rendelkeznek. Másrészt

¹ **Ángyán József:** a SZIE ny. egyetemi tanára, az MTA doktora, a volt Vidékfejlesztési Minisztérium egykori (2010-2012.) parlamenti államtitkára

² **Külön köszönet Rodics Katalinnak,** a program menedzseléséért és az elemzések nyilvánosságának megteremtéséért, **Mészáros Norbertnek** és **Virág Zsuzsánának** az adatok összegyűjtéséért, előrendezéséért és elemzhető formába hozásáért, továbbá **Ács Sándornénak** és **Sárvári Attilának** az elemzéshez nyújtott információikért, tanácsaikért és az elemzések közreadásáért. Hálas köszönet a „*Kié legyen a föld?*”, az „*Atlátszó*”, a „*Greenfo*” valamint az „*Alfahír*” portáloknak és a „*Szabad Föld*” lap online változatának, amelyek jelentéseimet teljes terjedelmükben közzéteszik, és mindazoknak, akik figyelem felhívással, kivonatos ismertetéssel, vagy másodközléssel segítik a „*szemek nyitogatását*”, az elemzéseimhez való hozzáférést a téma iránt érdeklődő, szélesebb közvélemény számára.

az egyébként is kiszolgáltatott helyzetben lévő helyi gazdacsaládok nem vették a bátorságot, hogy a politika-közeli, egymás közt a földeket vélhetően előre leosztó „nagyurak” érdekeit keresztezve, a meglévő, kis gazdaságaikat is végveszélybe sodorva próbáljanak földhöz jutni.

A megyében is előfordult ugyanakkor olyan „árverseny” is, ahol az árverező – például a *Hunland Diary Kft.* területeire nyertes árajánlatot tevő, multi-milliárdos, politika-közeli holland cégtulajdonos – az ár szándékos felverése, ezzel az esetlegesen elővásárlási jogokkal élni akarók, helyi gazdacsaládok kiszorítása szándékával – önmagára licitált. Így a nyertes árajánlat jelentősen meghaladta nemcsak a kikiáltási árat, de – a tényleges gazdacsaládok számára megfizethetetlen – 5! mFt/ha-t is, ami persze így is csak töredéke az európai földáraknak. Ez azonban árversenynek nem, csupán a tőkeerővel való visszaélésnek és a jog megsűfolásának tekinthető.

A települések érdekérvényesítő képességében e megyében is jelentős eltérések mutatkoznak. Az érintett 71 település közül 27 településen (a települések 38!%-án) egyáltalán nem volt helybeli nyertes árverező, sőt a saját területüket is más településeken lakó árverezők szerezték meg. Ezen abszolút vesztesek rangsora élén olyan települések állnak, mint pl. sorrendben *Köröstetetlen*, *Pusztavacs*, *Sóskút*, *Hévízgyörk*, *Galgahévíz* vagy éppen *Kóka*. A vesztes települések értékes területeit megszerző külső árverési nyertesek esetében ugyanakkor gyakorta felmerül az ingatlanpekuláció lehetősége is. (Pl. a vesztesek rangsora 12. helyére került *Pomáz* esetében az árverezett birtoktesteket bérlő *Piliskert Kft.* területén tervezik a várost elkerülő utat, ami jelentősen felértékelheti e területeket. Ennek ismeretében talán nem véletlen, hogy a 155 ha-t megszerző, külső – budapesti, pilisvörösvári és szentendrei illetőségű – árverési nyertesek között ingatlanvagyon-értékelő és közvetítő vállalkozót, a jegybankelnök unokatestvérének tulajdonában lévő gabonakereskedő, szállítmányozó és ingatlanos cégek vezetőjét, ingatlan, élelmiszer és dohányáru nagykereskedőt, vagy éppen ismeretlen tevékenységi körű, strómangyanús nyertes árverezőt is találunk.)

Vannak viszont erős érdekérvényesítő képességű, „nyertes települések”, amelyek pályázói nemcsak a saját lakóhelyük, de más települések területeihez is hozzájutottak. A nyertesek megyei rangsorát *Cegléd* vezeti, majd *Bugyi* és *Budapest* következik. E három – erős kormányzati, politikai kötődésű – település lakói a megyében elárverezett állami földek több mint 1/3-át, de a 13 vezető település – köztük 8 város – nyertes árverezői annak több mint 3/4-ét megszerezték.

Az a megyei tapasztalás sem példátlan, hogy kormány-közeli rokoni, baráti, nagy gazdasági érdekkörök jutnak jelentős állami földterületekhez. Ennek megfelelően a legtöbb terület – 13 db nagyméretű birtoktestből álló 1.010! ha, az elárverezett megyei összterület 11,1%-a – tulajdonjogát *Kaposváriék*, egy ceglédi, kormány-közeli, multi-milliárdos nagyvállalkozó, gépjármű-kereskedő és közúti személy- valamint nemzetközi áru fuvarozó, autóbusz-, kamionflotta- és médiatulajdonos család tagjai és egyik cégük vezetője alkotta érdekkör szerezte meg. De pl. *Janssenéket*, a 21 hazai és több külföldi cégből álló, *Szijjártó Péter* miniszter futsal csapatát szponzoráló, *Hunland agrárholding* multi-milliárdos, holland származású tulajdonos vezetőit és magyar üzlettársukat (429 ha) vagy pl. *Buzek Menyhért* megyei MAGOSZ-vezető nagygazda lányait (401 ha) is a nagy nyertesek között találjuk. E körbe tartozik továbbá pl. *dr. Horváth Mihály*, a CBA üzletlánc tulajdonos, milliárdos kormány-közeli nagyvállalkozó *Lázár Vilmos* üzlettársa, ingatlanforgalmazó és vagyonkezelő társaságok tulajdonos vezetője és családtagjai (210 ha). De ugyancsak itt említhető *dr. Egedy Zsolt Mihály*, Abony volt FIDESZ-es alpolgármestere és fia (134 ha), a MAGOSZ-os nagygazda *Németh Mihály*, Kiskunlacháza FIDESZ-es alpolgármestere (105 ha), vagy éppen *Takáts László*, Cegléd FIDESZ-es polgármestere és ugyancsak FIDESZ-es önkormányzati képviselő felesége (60 ha) is.

Rajtuk kívül persze vannak a nagy nyertesek között olyan további nagybirtokosok illetve agrárholding-vezetők is, mint pl. *Sándorék*, egy kartali, több cégben érdekelt, nyúltenyésztő/kereskedő nagygazda/nagyvállalkozó család tagjai (480 ha), vagy éppen *Mészáros Pál* és *Szomor Dezső* (333 ha), a *Kiskunsági Természetvédelmi Zrt.* társtulajdonos vezetői. De ugyanebbe a körbe sorolhatók pl. *Pizzocheriék*, a *Hunland Farm Kft.* olasz társtulajdonos vezetői (282 ha), *Bartosék*, a *Felsőbabádi Zrt.* alapító vezérigazgatója és fia (212 ha), vagy éppen a *Gyermelyi Zrt.* kormány-közeli társtulajdonos vezetői (120 ha).

Vannak azonban a fentiekén kívül is szép számmal nem mezőgazdasági foglalkozású árverési nyertesek, pl. gépjármű-kereskedő, szállítmányozó, személy- és áru fuvarozó (*Richlikék* – 343 ha, *Veresék* – 265 ha) sőt multi-milliárdos ingatlankereskedő, „műgyűjtő”, az MNB-nek 4,5 milliárd Ft-ért védett Tiziano-festményt értékesítő akciójával elhíresült család tagja (*Pintér Gyula Ferenc* – 84 ha) nagyvállalkozók is. Ám találunk rajtuk kívül is szép számmal mezőgazdasági előélettel vagy kapcsolatokkal nem rendelkező, stróman-gyanús illetve földspekulánsnak tűnő nyertes árverező „földműveseket” is. Építész, elektromérnököt, matematikust, informatikust, sőt kozmetikus műkörmöst, önkormányzati tisztségviselőket, építőipari, áru fuvarozási, gumi- és műanyagfeldolgozó, kertészeti termékgyártó és forgalmazó, szállodai szolgáltató és egyéb, nem mezőgazdasági ágazatok vállalkozóit, cégvezetőit. Élelmiszer, gépjármű- és üzemanyag kereskedőket, benzinkút- és trafik-tulajdonosokat, ingatlanvagyon-értékelőket, kezelőket és forgalmazókat, vagy éppen ismeretlen tevékenységi körű nyerteseket.

No és e megye „specialitásai” közé tartozik az is, hogy itt található a meghirdetett és elárverezett állami földterületek legnagyobb bérlőinek élén álló – *Nyerges Zsolt* szolnoki ügyvéd és *Simicska Lajos* korábbi „kormány közeli,” multi-milliárdos nagyvállalkozók érdekeltségi körébe tartozó – tőkés társaság, a *Dél-Pest Megyei Mezőgazdasági Zrt.* is. A cég állami területeit korábban – még a „baráti viszony”, az első Orbán-kormány idején, a „piszkos 12-nek” nevezett állami gazdaságok privatizálása időszakában – 50 évre, igen kedvező feltételekkel bérbe kapta. E – „hűbéri” birtokadományozó, ám „hűtlenség” esetén attól megfosztó – feudális viszony megromlásával, a közbeszédben csak „Orbán-Simicska háborúként” emlegetett folyamatban bérelt állami területeit árverésre bocsátották. Így ezek – a társaság „bandaháborúnak” áldozatul esett, „hűbérúri büntetésként” elvett, klientúra-cserére szánt területei – adták a megyében árverésre bocsátott területek több mint 40%-át. Dobra vert 3.680 ha bérelt területéből az árveréseken végül 1.460 ha-nak akadt az új klientúrához tartozó, milliárdos nagyvállalkozó gazdája. Ez az „esettanulmány” önmagában is sok tanulsággal szolgál, és magán viseli a hűbéri rendszer, az állami földprivatizáció, az intézményesített földrablás sok ismérvét, jellemző vonását.

A 106 oldalas, Pest megye és Budapest állami földárverési adatait feldolgozó, privatizációs zárójelentés mindezeket és számos egyéb szempontot is részletesen elemez, igyekszik megmutatni a „Földet a gazdáknak!” program igazi arcát, és a teendőkre vonatkozó javaslatokat is megfogalmaz. Így hát a jó változás segítése szándékával, az igazság és a nyilvánosság erejében, valamint egy igazi nép- és vidékpárti fordulatban töretlenül bízva, szeretettel ajánlom e tényeken alapuló összeállításomat a bennünket körülvevő világ iránt érdeklődő kortársaimnak éppen úgy, mint okulásul gyerekeinknek és unokáinknak, a tetteinket megítélő utókornak.

Gödöllő, 2018. március 15.

Ángyán József